Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân

voor de verbinding tussen zorg en veiligheid

KERNCIJFERS 2021

Sommige problemen van burgers zijn zo complex dat geen oplossing wordt bereikt in de reguliere processen van zorg en veiligheid. Er is dan regie en coördinatie nodig om tot een doorbraak te komen. De regisseurs van het Zorg- en Veiligheidshuis brengen professionals uit de domeinen zorg, veiligheid en gemeenten bij elkaar. Zonder de verantwoordelijkheid over te nemen, dragen zij oplossingen aan voor gecoördineerde actie. Het Zorg- en Veiligheidshuis bewaakt de uitvoering van de afspraken en forceert voortgang als het proces stagneert. Dankzij de netwerksamenwerking worden complexe veiligheidsproblemen integraal aangepakt en beter beheersbaar.

Functies

Procesregie: we zetten onafhankelijke procesregie in als de reguliere samenwerking tussen partijen bij een complexe domeinoverstijgende casus met een hoog veiligheidsrisico niet tot een effectieve aanpak heeft geleid. Professionals die bij een casus betrokken zijn worden samengebracht. Zij delen informatie over de persoon en de situatie en maken op maat een integraal persoons- en systeemgericht plan van aanpak. De procesregisseur van het Zorg- en Veiligheidshuis is daarbij de verbindende schakel tussen partijen, denkt mee in oplossingen, monitoort de voortgang en stuurt waar nodig bij. Bij blijvende stagnatie in een casus schalen we deze op naar management en/of bestuur.

Adviseren en vraagbaak: de medewerkers van het Zorg- en Veiligheidshuis geven kort advies over vraagstukken die te maken hebben met sociale veiligheid. Zij brengen hun kennis en expertise in, wijzen professionals de weg en helpen hen op weg.

Ondersteunen: het op inhoud en in het proces meekijken en meedenken bij aangemelde casussen. De procesregie blijft bij het lokale veld liggen. Als dit wenselijk is sluit de procesregisseur van het Zorg- en Veiligheidshuis bij een lokale overlegtafel aan.

Trajectbegeleiding: de trajectbegeleiders kunnen worden ingezet in casuïstiek die in procesregie bij het Zorg- en Veiligheidshuis is. Zij zoeken de persoon actief op, gaan in gesprek en brengen de situatie in kaart. De trajectbegeleiders worden ingezet als reguliere hulpverlening niet toereikend is. Dit zonder regeldruk. Zij de-escaleren, maken de situatie beheersbaar en dragen 'warm' over naar andere hulpverlening.

Signaleren en adresseren: het Zorg- en Veiligheidshuis brengt overstijgend trends, knelpunten, succesfactoren, leemtes en misstanden in beeld. Deze adresseren we met een advies bij de juiste partners/het juiste gremium.

Ontwikkelen: deelname aan projecten of beleidsontwikkeling gericht op de aanpak van complexe sociale veiligheidsproblematiek. Hierbij brengt het Zorg- en Veiligheidshuis op dit gebied haar kennis en expertise in. Het Zorg- en Veiligheidshuis kan in opdracht ook een coördinerende rol hebben bij een projectmatige ketenoverstijgende aanpak.

Aangemelde zaken in procesregie en ondersteuning

	2020	2021
	145	**106**
	81	**104**
Totaal	**226**	**210**

In 2021 heeft het Zorg- en Veiligheidshuis in 210 aangemelde zaken procesregie gevoerd of ondersteuning gegeven. Ten opzichte van 2020 een **lichte daling van 7%**.
De verhouding tussen het oppakken van een casus in procesregie of met ondersteuning lag in 2020 op 64%-34% en in 2021 op **51%-49%**.

Op peildatum **01-01-2021** waren er **103 openstaande zaken** die voor 01-01-2021 waren aangemeld.

Bij het voeren van procesregie kijken we met de direct professionals naar het totale systeem. Bij de **106 zaken** die in procesregie zijn opgepakt, waren **336 personen betrokken**. Dit kan bijvoorbeeld gaan om kinderen of (ex)partners.

Kort advies; vraagbaak

	2020	2021
	189	**344**

Het Zorg- en Veiligheidshuis komt steeds meer in de ondersteunde maar ook adviserende rol. Het liefst voordat een situatie escaleert. De afgelopen jaren stijgt het aantal korte adviesvragen zonder dat er een aanmelding wordt gedaan. **Het aantal korte adviesvragen is in 2021 met 82% gestegen.**

Trajectbegeleiding

	2020	2021
	69	**69**

In 47 zaken waarin het Zorg- en Veiligheidshuis procesregie voert, is trajectbegeleiding ingezet. Deze combinatie werkt in de praktijk erg goed. In de meest taaie casuïstiek zijn mooie resultaten bereikt. Daarnaast heeft de trajectbegeleider die zich specifiek richt op de doorzorg van gedetineerden 22 personen ondersteund. Ook heeft zij 47 zelfmelders uit grotendeels Leeuwarden actief benaderd met als doel tijdig in te spelen op het voorkomen van detentieschade.

Doorzorg gedetineerden

Onder de noemer 'Informatie- en coordinatiepunt gedetineerden Friesland' heeft het Zorg- en Veiligheidshuis 231 gedetineerden op zorg- en veiligheidsrisico's gescreend en advies gegeven. Dit samen met gemeenten, DJI en Reclassering. Voor 11 gedetineerden met een hoog risico is een plan van aanpak gemaakt.

Gedetineerden gescreend en advies gegeven.	231
Gedetineerden besproken op regietafel en plan gemaakt.	11

Aantal aanmeldingen per gemeente

38% van het aantal aanmeldingen kwam in 2021 uit **Leeuwarden**. De verhouding met de rest van Friesland is ten opzichte van 2019 en 2020 verschoven. In die jaren lag het percentage op 52% respectievelijk 47%.
Na Leeuwarden komen de meeste aanmeldingen - in volgorde van hoog naar laag - uit Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Noardeast-Fryslân, de Waadhoeke en Heerenveen.

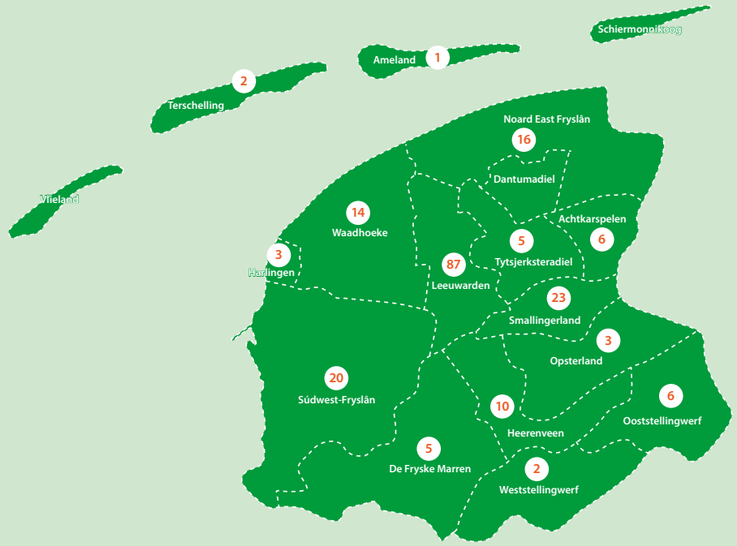

Partners die aanmelden

	2020	2021
Gemeenten	19%	**24%**
Wijk- en gebiedsteams	14%	**13%**
Politie	10%	**9%**
GGZ/VNN (o.a. ACT en (for-FACT-teams)	6%	**6%**
Regiecentrum B&V en VT	6%	**5%**
Fier	5%	**5%**
3 Reclasserings organisaties	4%	**4%**
Wender	2%	**4%**
Anders	34%	**30%**

37% van de aanmeldingen is afkomstig van gemeenten en de sociale wijk- en gebiedsteams. Andere aanmelders waren onder andere DJI, Limor en de William Schrikker Groep.

Overdracht na afsluiting

15% van de zaken is na afsluiting door het Zorg- en Veiligheidshuis naar sociale wijk- en gebiedsteams overgedragen. In 15% naar de GGZ, Verslavingszorg of ACT-team. In 10% van de zaken is er een overdracht naar gemeenten geweest en in 6% van de zaken heeft de Reclassering in casusregie opgepakt.

Leeftijdscategorie en samenstelling

44% van de casuïstiek van het Zorg- en Veiligheidshuis had in 2021 betrekking op kinderen, jongeren en jongvolwassen (leeftijd 0 t/m 23 jaar). 30% van de casuïstiek betrof gezinnen of andersoortige relationele systemen en 70% individuen.

leeftijdscatagorie	2020	2021
< 18	26%	**27%**
18 t/m 23	16%	**17%**
24 t/m 40	33%	**30%**
41 t/m 55	20%	**22%**
> 56	5%	**4%**

	2020	2021
	27%	**30%**
	73%	**70%**

Resultaten bij afsluiting

In 2021 zijn 124 zaken afgesloten die het Zorg- en Veiligheidshuis in procesregie had. **87% van de zaken is met goed resultaat afgesloten.** Dat wil zeggen dat de doelstelling die partners in de casus met elkaar hebben benoemd is gerealiseerd op het moment van afsluiten van de casus. Het percentage ligt vrijwel gelijk met 2020 (88%).

aanmelden casus → procesregie voeren → afsluiten **124 zaken** → **87%** doelstelling gerealiseerd

Kernpunten 2021

Stevige basis
In de bijna 15 jaar dat het (Zorg- en) Veiligheidshuis Fryslân bestaat hebben we in Friesland met elkaar een stevige basis neergezet voor een effectieve aanpak van complexe veiligheidsproblematiek. Eind 2021 kwam het bericht dat de Zorg- en Veiligheidshuizen extra rijksmiddelen krijgen die een kans bieden om deze basis nog verder te versterken. Het plan voor de besteding van de middelen is inmiddels vastgesteld met een belangrijke plek voor procesregie en ondersteunen bij de aanpak van personen met een hoog veiligheidsrisico.

Balans
2020 is een zeer hectisch jaar geweest. In 2021 is meer balans gekomen. Balans in het faciliteren van de netwerksamenwerking in een tijd waar fysiek overleggen voor een groot deel niet kon. Digitaal overleggen is hierbij een effectieve en efficiënte oplossing gebleken. Dit neemt niet weg dat bij ingewikkelde casuïstiek en stagnatie in de samenwerking fysiek bij elkaar komen sterk de voorkeur blijft hebben. Er is ook meer balans gekomen tussen werkaanbod en capaciteit.

Kennis en expertise overdragen
We vinden het belangrijk om kennis, expertise en vaardigheden over te dragen. Dit om eraan bij te dragen dat het lokale veld, andere netwerken en partners zelf vroegtijdiger kunnen ingrijpen en een casus eerder zelf op de rit kunnen brengen. Aan de andere kant ontstaat hiermee de ruimte voor het Zorg- en Veiligheidshuis om zich te focussen op de meest complexe problematiek en daarin kwalitatief hoogstaand de procesregie te voeren. Het aantal adviesvragen zonder dat er een aanmelding wordt gedaan is aanzienlijk gestegen. Daarnaast ondersteunt het Zorg- en Veiligheidshuis vaker in een aangemelde casus.

Signaleren & adresseren
Het Zorg- en Veiligheidshuis ziet dagelijks de meest complexe veiligheidscasuïstiek voorbij komen. Daarbij zien we overstijgend trends, leemtes, knelpunten en misstanden, maar ook succesfactoren. Het vinden van een geschikte plek voor mensen met multi-problematiek en een (hoog) veiligheidsrisico komt prominent als uitdaging naar voren. Daarbij gaat het ook om mensen die een hoge WLZ-indicatie hebben. Deze en andere punten zoals gaten in de financiering, onvoldoende doorpakken en frauduleuze aanbieders die slechte zorg bieden, hebben we neergelegd bij de juiste partner en/of het juiste gremium. Daarbij is veel afstemming met het sociale domein geweest. Meer specifiek hebben we de relatie met het Zorgkantoor geïntensiveerd. Een succesfactor is onder andere dat professionals 'scharrel- en interpretatieruimte' hebben gekregen en ingenomen, waarbij ze in weerbarstige casuïstiek de randen van het (on)mogelijke hebben opgezocht.

Ontwikkelfunctie
Vanuit de ontwikkelfunctie heeft het Zorg- en Veiligheidshuis in 2021 deelgenomen aan diverse projecten en overlegvormen. Het betrof onder andere: 'Kampvuur licht verstandelijk beperking' - afstemmingsoverleg Sociaal- en Veiligheidsdomein Leeuwarden - levensloopaanpak en intensieve beveiligde zorg - landelijke Meerjarenagenda Zorg- en veiligheidshuizen - Tactisch Ketenpartneroverleg Friese Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling – afstemmingsoverleg Zorg- en Veiligheidshuis, Zorgkantoor en sociaal domein - aanpak stalking en Koers en Kansen; zelfmelders.

Aandachtsgebieden
Op een aantal aandachtsgebieden heeft en onderhoudt het Zorg- en Veiligheidshuis specifieke kennis en expertise en voeren we geïntensiveerd (en aanvullend) taken uit.

Veiligheidsproblemen jongeren in een kwetsbare positie
Ook in 2021 coördineerde het Zorg- en Veiligheidshuis de gezamenlijke aanpak door politie, OM, meerdere zorgpartijen en gemeenten van jongeren in een kwetsbare positie die in een zorgelijke onveilige situatie verstrikt raken. Het gaat daarbij om jongeren die veelal bekend zijn bij organisaties voor (hoogspecialistische) jeugdhulp. Zij worden door (jong)volwassenen afhankelijk gemaakt en misleid, waarbij seksueel grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt, en wordt aangezet tot het plegen van strafbare feiten. Gezamenlijke acties van partners waren gericht op het doorlopend opwerpen van barrières en het bieden van zorg. In 2021 belandde de aanpak in de fase van het borgen en bestendigen van gemaakte afspraken en werkwijzen. Daarbij is ook gekeken naar het komen tot een visie voor de langere termijn. Er zijn effectieve stappen gezet om het misbruik van jongeren te voorkomen en te stoppen. De realiteit leert echter dat de problematiek zich kenmerkt door complexiteit en taaiheid. Dit maakt dat het blijvend stevig vastpakken nodig is.

Mensen met verward gedrag en een hoog veiligheidsrisico
Een groot deel van de aangemelde casuïstiek heeft een relatie met OGGZ. Dat wil zeggen dat het gaat om mensen die met meerdere onderliggende problemen te maken hebben zoals (een combinatie van) psychische en/of psychiatrische aandoeningen, een licht verstandelijke beperking en verslaving. Hierbij is ook met regelmaat sprake van ernstig verward, agressief, ontwrichtend, overlastgevend en/of en gevaarlijk gedrag. Het Zorg- en Veiligheidshuis is net als voorgaande jaren in 2021 intensief betrokken geweest bij deze groep. Dit vanuit zowel de casuïstiek als vanuit de ontwikkelfunctie.
In 2021 heeft het Zorg- en Veiligheidshuis een bijdrage geleverd aan de voorbereidingen gericht op de implementatie van de pilot 'levensloopaanpak en beveiligde intensieve zorg voor mensen met meervoudige problemen en gevaarlijk gedrag'. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft daarbij een rol in het faciliteren en coördineren van het proces van aanmelden, includeren en het voeren van regie in de casus. De langdurige begeleiding wordt uitgevoerd door GGZ, verslavingszorg en Trajectum.

Met Housing First biedt LIMOR woonruimte en praktische ondersteuning aan dak- en thuislozen. Een dak boven het hoofd als beginpunt in plaats van als einddoel. De triage van geschikte kandidaten voor Housing First en het voeren van procesregie in de casus is bij het Zorg- en Veiligheidshuis belegd. De combinatie met het voeren van procesregie is succesvol gebleken. Vraag en aanbod komen beter bij elkaar, de samenwerking verloopt goed en er is weinig uitval van cliënten.

Doorzorg gedetineerden
De Friese gemeenten hebben in verschillende omvang en op verschillende wijze de doorzorg van gedetineerden lokaal geregeld. De overkoepelende regiocoördinatie hierop is bij het Zorg- en Veiligheidshuis belegd. De regiocoördinator ondersteunt het lokale veld en voert daarnaast in de ketensamenwerking meerdere taken op regionaal niveau uit. In 2021 is het Informatie- en coördinatiepunt doorzorg gedetineerden Friesland 'nieuwe stijl' verder ingericht en in uitvoering gebracht. Hierbij worden gedetineerden op zorg- en veiligheidsrisico's gescreend.
In 2021 is ook een trajectbegeleider begonnen die zich richt op mensen die in detentie komen – waaronder zelfmelders. Het Zorg- en Veiligheidshuis draagt hiermee bij aan de uitvoering van het project Koers en kansen; zelfmelders.

- **Radicalisering en polarisatie.** Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een integrale aanpak op radicalisering en polarisatie. Hieronder valt ook de weging van casuïstiek (belegd bij de driehoekspartners) en het lokaal inrichten van een casustafel radicalisering. Het Zorg en Veiligheidshuis heeft hierbij ook in 2021 een ondersteunende en adviserende rol gehad. In overleg kan een casus die aan de weeg-/casustafel radicalisering is besproken voor procesregie bij het Zorg- en Veiligheidshuis worden aangemeld. Was de dreiging voorheen vooral Jihadistisch van aard, nu manifesteren zich – onder andere door de coronatijd - ook andere vormen van maatschappelijk ongenoegen met soms een radicale onderstroom. Bijvoorbeeld bij komplotdenkers.
- **Signalen mensenhandel en uitbuiting.** Ook in 2021 zijn signalen van mensenhandel of uitbuiting onder de aandacht geweest. Deze signalen zijn besproken in het zogenaamde 'Drieluikoverleg' tussen het Zorg- en Veiligheidshuis, de politie en Fier.
- **Geweld en mishandeling.** Een aantal uit te lichten punten hierbij zijn dat het Zorg- en Veiligheidshuis ook in 2021 naar wederzijds tevredenheid wekelijks aansluit bij de briefing Friese Aanpak Huiselijk Geweld van Veilig Thuis. Dat met inzet van de trajectbegeleiders en een intensieve samenwerking met partners gewelddadige burenruzies, schrijnende gevallen van oudermishandeling en vechtscheidingen gestopt of beheersbaar konden worden gemaakt. En tot slot dat de aanpak van stalking een belangrijk thema is waar het Zorg- en Veiligheidshuis op aansluit.

Financiële verantwoording
De begroting 2021 bedraagt € 1.136.553,-. Dit bedrag wordt gedekt uit:

Ministerie van V&J (via decentralisatie-uitkering centrumgemeente)	€	271.000,-
Regionale gemeentelijke OGGZ-middelen	€	411.120,-
Individuele bijdragen gemeenten (grotendeels veiligheidsdomein)	€	454.433,-
Totaal	**€**	**1.136.553,-**

In 2021 is in totaal € 1.223.447,- aan kosten gemaakt. Ten laste van de OGGZ –middelen is sprake van een onderbesteding van € 2.509,-. Onderbesteding heeft met name plaatsgevonden op de post 'calamiteitenpot'.

Op het overige budget van het Zorg- en Veiligheidshuis is een tekort van € 89.403,-. Dit tekort is grotendeels ontstaan door vervanging bij langdurige ziekte en komt ten laste van de balans/de 'spaarpot' van het Zorg- en Veiligheidshuis. Het restantbudget over de jaren 2013 t/m 2021 komt hiermee in totaal op € 70.060,-. Dit bedrag is voor onvoorziene omstandigheden zoals vervanging bij langdurige ziekte. De Bestuurscommissie van het Zorg- en Veiligheidshuis heeft eerder al ingestemd met het overhevelen van restantbudget.

Om de inzet van de Zorg- en Veiligheidshuizen te versterken heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor in ieder geval de periode 2021 t/m 2027 (decembercirculiare 2021). Voor het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân gaat het om een jaarlijks bedrag van € 352.035,-. De Bestuurscommissie heeft het bestedingsplan voor dit bedrag begin 2022 vastgesteld, waarbij het volledige bedrag van 2021 als reserve is bestemd.

Saldo restantbudget 2013 t/m 2021	31-12-2021	€	70.060,-
Reserve 2021 extra Rijksmiddelen	2021	€	352.035,-
Saldo	31-12-2021	**€**	**422.095,-**